

1 יְדוּ עַל בְּתָהּ חֲבִירוֹ, וְיָד חֲבִירוֹ עַל בְּתִיפּוֹ, וְתוֹלָה הֶקְרֵב עַל יְדֵיהֶם,
2 וּמִפְּשִׁיט בִּידוֹ הַשְּׁנִיָּה. וְהָיָה הַמְקוּלוֹת מֵלֹאכְתָּם לְהִיתָר הֵם, וּמִדּוּעַ
3 אִסֹּר לְטַלְטֵלָם. וְעַל כְּרַחֵךְ שֶׁגַּם זֶה נִשְׁנָתָה קוֹדֵם הֵהִיתָר.

4 מִמְּשִׁיכָה הַגִּמְרָא וּמִבִּאֲרָתָּה: גְּלוּסְטָרָא מַה הִיא, דְּתַנֵּן (כלים פ"א מ"ד), נִגְרֵי
5 – יִתֵּד הַמִּשְׁמֵשׁ לְנִעִילָת דֹּלֶת, שֵׁשֶׁת בְּרֹאשׁוֹ גְּלוּסְטָרָא – עוֹבֵי כַעֲן
6 כְּדוּר, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר, אִסֹּר לְטַלְטֵלוֹ טַלְטוּל גִּמּוּר, אֲלֵא שׁוּמְקָה
7 בְּדֶרֶךְ גְּרִירָה מִן פֶּתַח זֶה, וְתוֹלָה בְּחִבְרֵי – בְּדֹלֶת אַחֲרָת, בְּשִׁבְתָּהּ. רַבִּי
8 מִרְפָּן אָמַר, הָרִי הוּא כָּל הַכְּלִים, וּמִיִּטְלָל – וּמוֹתֵר בְּטַלְטוּל
9 בְּחִצְרֵי. וְהָיָה נִגְרֵי זֶה מֵלֹאכְתּוֹ לְהִיתָר, וְכִבְרָה בְּהִיתָר הָרֹאשׁוֹן הוֹתֵר בּוֹ
10 טַלְטוּל זֶה לְצוּרֵךְ גּוֹפֵה, וּמִדּוּעַ לֹא הִתִּיר בּוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֲלֵא טַלְטוּל
11 מִן הַצֵּד. וְעַל כְּרַחֵךְ שֶׁגַּם מִשְׁנָה זֶה נִשְׁנָתָה קוֹדֵם הֵהִיתָר.

12 מִמְּשִׁיכָה הַגִּמְרָא וּמִבִּאֲרָתָּה: מְדוּכָה מַה הִיא, הָאֵל דְּאִמְרֵן לְעִיל בְּסִמּוּךְ
13 (קנב), שְׁאִסְרוּ טַלְטוּל מְדוּכָה לְתַשְׁמִישׁ הִיתָר, אִף שְׁהָיָה כְּלִי
14 שִׁמְלֹאכְתּוֹ לְאִיסוּר שְׁמוֹתֵר לְטַלְטֵלוֹ לְצוּרֵךְ גּוֹפֵה. שֶׁגַּם זֶה נִשְׁנָתָה קוֹדֵם
15 הֵהִיתָר, וְכִשְׁהוֹתֵרוֹ הַכְּלִים הוֹתֵר אִף טַלְטוּל הַמְדוּכָה.

16 רַבֵּה דוּחָה אֶת דְּבָרֵי רַבִּי אֶלְעָזָר: אָמַר רַבֵּה, מִמָּאִי שְׁלֵא נִשְׁנוּ אֵלּוֹ
17 לְאִיסוּר רַק קוֹדֵם הִתְרַת כְּלִים, דִּילְמָא לְעוֹלָם אִימָא לָךְ – שְׁמַא
18 בִּאֲמַת אוֹמֵר לָךְ שְׁלֹאֲחֵךְ הִתְרַת כְּלִים נִשְׁנוּ, וְאִף עַל פִּי כֵּן אִסְרוּ
19 טַלְטוּלָם, כִּפִּי שֶׁאֲבָא. הִטְעַם שְׁאִסְרוּ הַקְּנִים, שְׁהָיָה קְנִים, מִעֲמָא
20 מָאִי שְׁהִנְחִיחוּם בְּשׁוּלְחָן, מִשּׁוּם אִיעֲפִישִׁי – שִׁיכַס אוֹרֵי בֵּין הַחֲלוֹת
21 וְלֹא יִתְעַפְּשׁוּ, וְאֵם כֵּן אֵין מְנִיעָה לְטוּל הַקְּנִים מִבֵּין הַחֲלוֹת הַיִּשְׁנוֹת
22 כִּבְר בְּעֶרֶב שַׁבַּת וְלִהְיִיחָם שׁוֹב בֵּין הַחֲדָשׁוֹת רַק בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת, שְׁהָיָה
23 בְּהָאִי פוֹרְתָא – בּוֹמֵן מוֹעֵט זֶה, לֹא מִיעֲפִישׁ הַלֶּחֶם אִף לֵלֵא הַקְּנִים,
24 וְנִמְצָא שְׁאֵין צוּרֵךְ בְּטַלְטוּל הַקְּנִים, וְלִכֵּן אֵין טַלְטוּלָם דוּחָה שַׁבַּת.

25 וְהִטְעַם שְׁאִסְרוּ הַמְּקָלוֹת, מִפְּנֵי שֶׁלְצוּרֵךְ הַפֶּשֶׁת הֶקְרֵב הַקְּרֵב לְעִשׂוֹת
26 בְּדִבְרֵי רַבִּי אֶלְעָזָר, לְהַנִּיחַ הַיָּד עַל הַכֶּתֶף וּלְהַפְּשִׁיט, וְנִמְצָא שְׁאֵין
27 צוּרֵךְ כָּל כֵּךְ בְּמִקְלוֹת, וְלִכֵּן לֹא הִתִּירוֹ טַלְטוּלָם.

28 וּמַה שְׁאִסְרָה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ נִגְרֵי שְׁבִירָאשׁוֹ גְּלוּסְטָרָא, הוּא בְּדִרְבֵּי יִנְאִי,
29 דְּאָמַר רַבִּי יִנְאִי, בְּחִצְרֵי שְׁאֵינָהּ מְעוֹרְבָת עֲסָקִין בְּמִשְׁנָה זֶה, כְּלוּמַר,
30 כֹּאשֶׁר פְּתוּחִים כְּמָה בְּתִים אֶל חֲצֵר אַחַת, אִסְרוּ חֲכָמִים לְהוֹצִיא כְּלִים
31 מִהַבְתִּים אֶל הַחֲצֵר, אֲלֵא אִם כֵּן עֵירִבוּ הַבְּתִים זֶה עִם זֶה. אֲמַנְס, אִף
32 בַּחֲצֵר שְׁאֵינָה מְעוֹרְבָת, רַק הִרְצָאָה מִהַבְתִּים אֶל הַחֲצֵר נִאֲסְרָה, אֲבָל
33 כְּלִים שְׁהָיוּ בַּחֲצֵר בְּכַנִּיסַת הַשַּׁבָּת, מוֹתֵר לְטַלְטֵלָם בָּהּ. וּמִשְׁנָה זֶה
34 עוֹסֶקֶת בְּנִגְרֵי הַמוֹנָח בְּכַנִּיסַת שַׁבַּת בַּחֲלָל הַמִּשְׁקוֹף שֶׁל אֶחָד מִבְּתֵי חֲצֵר
35 שְׁאֵינָה מְעוֹרְבָת, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ סָבַר, תוֹךְ הַפֶּתַח – הַחֲלָל שְׁתַּחַת
36 הַמִּשְׁקוֹף, בְּלִפְנֵימֵי הַבֵּית דְּמִי – הוּא דוּמָה, וְכִשְׁמִטְלָל הַנִּגְרֵי מִדֹּלֶת
37 אַחַת לְחִבְרָתָהּ דֶּרֶךְ הַחֲצֵר, קָמְטָלָל מִנָּה דְּבָתִּים – מִטְלָל הוּא כְּלִי
38 שֶׁשָּׁבַת בַּאֲחַד מִהַבְתִּים, בְּחִצְרֵי, וְאִסְרוּ. וְרַבִּי מִרְפָּן סָבַר, תוֹךְ הַפֶּתַח
39 בְּלִחוּץ דְּמִי, וְכִלִּי הַמוֹנָח שֶׁם דִּינוֹ כְּמוֹנָח בַּחֲצֵר, וְנִמְצָא כִשְׁמַעְבִּיר
40 הַנִּגְרֵי מִדֹּלֶת לְחִבְרָתָהּ, הָרִי שְׁמָנָה דְּחִצְרֵי – כְּלִי שֶׁשָּׁבַת בַּחֲצֵר, בְּחִצְרֵי
41 קָא מְטָלָל – מִטְלָלָלוֹ, וּמוֹתֵר. וְנִמְצָא שְׁאִיסוּר טַלְטוּל הַנִּגְרֵי אֵינוֹ
42 אֲלֵא מִצֵּד טַלְטוּל בַּחֲצֵר שְׁאֵינָה מְעוֹרְבָת, אִךְ מִצֵּד מוֹקְצָה אֵין כָּלל
43 אִיסוּר, לְפִי שְׁמִשְׁנָה זֶה נִשְׁנָתָה אַחֲרֵי הִתְרַת כְּלִים.

44 וְטַעַם הַבְּרִייתָא הָאוֹסֶרֶת לְטַלְטֵל מְדוּכָה לְתַשְׁמִישׁ הִיתָר, כְּדַעַת רַבִּי
45 נְחֻמִּיָּה הִיא (לחלן קמו. עירובין ל"ה), הָאוֹסֶר לְטַלְטֵל כְּלִי שֶׁלֹּא לְצוּרֵךְ
46 תַּשְׁמִישׁוֹ הַמִּיּוּחָד, וְלִכֵּן נִאֲסֵר טַלְטוּל הַמְדוּכָה לְתַשְׁמִישׁ הִיתָר שְׁאֵינוֹ
47 תַּשְׁמִישָׁה הַמִּיּוּחָד.

משנה

48 הַמִּשְׁנָה מְבִיאָה מַחֲלוֹקֶת נוֹסֶפֶת בְּטַלְטוּל הַכְּלִים: כָּל הַכְּלִים נִיטְלִין
49 לְצוּרֵךְ וְשִׁלָּא לְצוּרֵךְ, כִּפִּי שִׁיתְבָּאֵר בַּגִּמְרָא. רַבִּי נְחֻמִּיָּה אָמַר, אֵין
50 נִיטְלִין אֶלְאִי לְצוּרֵךְ.

גמרא

52 מְבַרְרַת הַגִּמְרָא: מָאִי 'לְצוּרֵךְ' כְּלוּמַר לְאִיזָה צוּרֵךְ כּוּוֹנֵת הַתְּנָא, וּמָאִי
53 כּוּוֹנֵתָּ בְּאוֹמְרוֹ 'שִׁלָּא לְצוּרֵךְ'. מְשִׁיבָה הַגִּמְרָא: אָמַר רַבֵּה, לְצוּרֵךְ
54 הֵינֵנו טַלְטוּל דְּבָרֵי שְׁמִלְאכְתּוֹ לְהִיתָר לְצוּרֵךְ גּוֹפֵה, וְשִׁלָּא לְצוּרֵךְ,
55 כְּמִשְׁנָתָהּ.

56 דְּבָרֵי שְׁמִלְאכְתּוֹ לְהִיתָר שְׁלֵא לְצוּרֵךְ גּוֹפֵה אֲלֵא לְצוּרֵךְ מְקוּמוֹ. וְהֵינֵנו,
57 שְׁלִתְנָא קָמָא כְּלִי שִׁמְלֹאכְתּוֹ לְהִיתָר מוֹתֵר לְצוּרֵךְ גּוֹפֵה אוּ מְקוּמוֹ, אִךְ
58 לֹא מִחֲמַה לְצֵל. מוֹסִיף רַבֵּה: וְדָבָר שְׁמִלְאכְתּוֹ לְאִיסוּר אֵינוֹ בְּכָלל
59 הִיתָר זֶה בְּמִשְׁנָה, אֲלֵא, לְצוּרֵךְ שִׁמּוּשׁ בְּגוֹפֵה שֶׁל הַכְּלִי, אֵין – כֵּן.
60 אֲבָל לְצוּרֵךְ מְקוּמוֹ, לֹא – אִסְרוּ.

61 מִמְּשִׁיךְ רַבֵּה וּמִפְּרָשׁ אֶת סוּף הַמִּשְׁנָה: וְאָתָּא – וְבֵאן רַבִּי נְחֻמִּיָּה
62 לְמִימְרֵי, וְאֶפִּילוֹ דְּבָרֵי שְׁמִלְאכְתּוֹ לְהִיתָר, אֵין לְהִתִּירוֹ כְּתָנָא קָמָא,
63 אֲלֵא לְצוּרֵךְ גּוֹפֵה, אֵין – כֵּן. אֲבָל לְצוּרֵךְ מְקוּמוֹ, לֹא – אִסְרוּ. אִךְ
64 מֵלֹאכְתּוֹ לְאִיסוּר, אֵין בּוֹ הִיתָר טַלְטוּל כָּלל לְדַעַת רַבִּי נְחֻמִּיָּה.

65 רַבָּא מְקַשֶּׁה עַל רַבֵּה וּמִפְּרָשׁ בְּאִפְּוֹן אַחֵר: אָמַר לִיהִי רַבָּא לְרַבֵּה, וְכִי
66 טַלְטוּל לְצוּרֵךְ מְקוּמוֹ, שְׁלֵא לְצוּרֵךְ קְרִית לִיהִי – אַתָּה קוֹרָא, הָרִי
67 אִף הוּא צוּרֵךְ הָאֲדָם. אֶלְאִי אָמַר רַבָּא, כִּךְ יֵשׁ לְפָרֶשׁ, לְצוּרֵךְ, הֵינֵנו
68 דְּבָרֵי שְׁמִלְאכְתּוֹ לְהִיתָר בֵּין לְצוּרֵךְ גּוֹפֵה בֵּין לְצוּרֵךְ מְקוּמוֹ, וְשִׁלָּא
69 לְצוּרֵךְ, הֵינֵנו שְׁמוֹתֵר לְטַלְטֵלוֹ וְאֶפִּילוֹ מְחֻמָּה לְצֵל, שְׁאֵינוֹ צוּרֵךְ
70 הָאֲדָם אֲלֵא צוּרֵךְ הַכְּלִי. וְהֵינֵנו, שְׁלִתְנָא קָמָא כְּלִי שִׁמְלֹאכְתּוֹ לְהִיתָר

71 מוֹתֵר לְצוּרֵךְ גּוֹפֵה אוּ מְקוּמוֹ, אוּ אֶפִּילוֹ מִחֲמַה לְצֵל. מוֹסִיף רַבָּא: וְדָבָר
72 שְׁמִלְאכְתּוֹ לְאִיסוּר, לְצוּרֵךְ גּוֹפֵה וְלְצוּרֵךְ מְקוּמוֹ, אֵין, מְחֻמָּה לְצֵל
73 לֹא. מִמְּשִׁיךְ רַבָּא לְפָרֶשׁ אֶת סוּף הַמִּשְׁנָה: וְאָתָּא – וְבֵאן רַבִּי נְחֻמִּיָּה
74 לְמִימְרֵי, וְאֶפִּילוֹ דְּבָרֵי שְׁמִלְאכְתּוֹ לְהִיתָר, אֵינוֹ מוֹתֵר לְגִמְרֵי, אֲלֵא
75 לְצוּרֵךְ גּוֹפֵה וְלְצוּרֵךְ מְקוּמוֹ, אֵין, מְחֻמָּה לְצֵל לֹא. אִךְ מֵלֹאכְתּוֹ
76 לְאִיסוּר, אֵין בּוֹ הִיתָר אֶפִּילוֹ לְצוּרֵךְ גּוֹפֵה לְדַעַת רַבִּי נְחֻמִּיָּה.

77 הַגִּמְרָא דְּנָה בְּדִבְרֵי רַבֵּה. מִסְּפֶרֶת הַגִּמְרָא: יְתִיב – וְיִשְׁבוּ רַבִּי סְפָרָא, וְכֵן
78 יִשְׁבוּ רַבִּי אַחָא בְּרַחֲמֵי הוֹנָא וְרַבִּי הוֹנָא בְּרַחֲמֵי יוֹתָנִי, וְיִתְּבוּ וְקָאֲמְרֵי שִׁישׁ
79 לְהַקְשׁוֹת לְרַבֵּה אֶלְיָא – וְבִשְׁיִתְּנוּ דְּרַבִּי נְחֻמִּיָּה, שִׁמְלֹאכְתּוֹ לְהִיתָר
80 אִסְרוּ לְצוּרֵךְ מְקוּמוֹ, הֵנִי – וְאֵלּוֹ הַקְּעֻרוֹת שְׁעַל הַשְּׁלֹחַן, הֵיכִי
81 מְטָלְטִילִין – אִיךְ נִוְהָגִים אֲנִי הִיתָר לְטַלְטֵל לְאַחֵר הָאֲבִילָה, הֵלֵא אֵין
82 זֶה צוּרֵךְ גּוֹפֵה אֲלֵא רַק צוּרֵךְ מְקוּמוֹ, לְפָנוֹת אֶת הַשְּׁלֹחַן. מִתְרַצָּת
83 הַגִּמְרָא: אָמַר לְהוֹ רַבִּי סְפָרָא, מִיִּדֵי דְּהוֹנָה אֲנִירָה שֶׁל רַעִי – דְּבַר זֶה
84 הוּא בְּכָלל הֵהִיתָר לְסַלֵּךְ כְּלִי הַמִּיּוּעֵד לְצוּאָה, אִף שְׁהוּא מוֹקְצָה,
85 שְׁאִף הַקְּעֻרוֹת הֵן מֵאוֹסוֹת אַחֵר הָאֲבִילָה וְלִכֵּן מוֹתֵר לְטַלְטֵלָן.

86 הַגִּמְרָא מְסַפֶּרֶת, שְׁאֵבִי שְׁאֵל אֶת רַבֵּה עֲצֻמוֹ שְׁאֵלָה זֶה: אָמַר לִיהִי
87 אֶבְיִי לְרַבֵּה, לְמַר אֶלְיָא דְּרַבִּי נְחֻמִּיָּה, הֵנִי קְעֻרוֹת הֵיכִי מְטָלְטִילִין
88 לְהוֹ. תִּירֵךְ רַבֵּה: אָמַר לִיהִי רַבֵּה לְאֲבִי, רַבִּי סְפָרָא חֲבִירִין – וְחִבְרִינוֹ
89 תִּרְנְמָה – וְפִירְשָׁהּ, שְׁהִיתָר הוּא, מִיִּדֵי דְּהוֹנָה אֲנִירָה שֶׁל רַעִי.

90 הַגִּמְרָא מְקַשֶּׁה עַל רַבָּא שְׁהִתִּיר כְּלִי שִׁמְלֹאכְתּוֹ לְאִיסוּר אִף לְצוּרֵךְ
91 מְקוּמוֹ: אִיִּתְיָבִיה אֶבְיִי לְרַבָּא, שְׁנִינוּ בְּבִרְיָתָא, מְדוּכָה – כְּלִי גְדוֹל
92 שְׁכּוֹתִשִׁים בּוֹ שׁוּם, וּמֵלֹאכְתּוֹ לְאִיסוּר, אִם יֵשׁ בָּהּ שׁוּם, מְטָלְטִילִין
93 אוֹתָהּ אֲגַב הַשּׁוּם, וְאִם לֹא אֵין מְטָלְטִילִין אוֹתָהּ. וְלְדִבְרֵי רַבֵּה
94 יִתְפָּרֵשׁ הָאִיסוּר בְּצוּרֵךְ מְקוּמוֹ, אֲבָל לְדִבְרֵי הָרִי מוֹתֵר אִף לְצוּרֵךְ
95 מְקוּמוֹ, וּמִדּוּעַ אִסְרָה הַבְּרִייתָא. מִתְרַץ רַבָּא: הֵקָא בְּמָאִי עֲסָקִין,
96 בְּטַלְטֵל מְחֻמָּה לְצֵל, וְרַק טַלְטוּל זֶה הָאִיסוּר אִף לְשִׁיטְתִּי, אִסְרָה
97 הַבְּרִייתָא.

98 מוֹסִיף אֲבִי לְהַקְשׁוֹת עַל רַבָּא: אִיִּתְיָבִיה, שְׁנִינוּ בְּבִרְיָתָא לְגַבִּי
99 מַחֲלוֹקֶת בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הֵלל בְּמִשְׁנָה (ביצה א'), הָאֵם מוֹתֵר לְטַלְטֵל
100 בְּיוֹם טוֹב עַלִי – כְּמִין יָד שֶׁל עֵץ גְּדוֹל וְעוֹגֵל שְׁמִכִּים בּוֹ עַל הַחִיטִּים
101 שְׁבִמְכַתְשָׁתוֹ, לְקַצֵּב עֲלֵיו בֶּשֶׁר, וְשׁוֹיֵן בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הֵלל, שְׁאֵם כִּבְר
102 קִיָּצָב עֲלֵיו בְּשָׂר וְשׁוֹב אֵין בּוֹ צוּרֵךְ יוֹם טוֹב, שְׁאֵסוּר לְטָלְטֵלוֹ. וּמוֹכַח,
103 שְׁכִלִי שִׁמְלֹאכְתּוֹ לְאִיסוּר אִסְרוּ אֶפִּילוֹ לְצוּרֵךְ מְקוּמוֹ, וְלֹא כְּדִבְרֵי רַבִּי.
104 מִתְרַץ רַבָּא: הֵקָא נִמִּי נִתְרַץ שְׁהִאִיסוּר הוּא רַק מְחֻמָּה לְצֵל, אֲבָל
105 לְצוּרֵךְ גּוֹפֵה וּמְקוּמוֹ מוֹתֵר.

106 הַגִּמְרָא מְקַשֶּׁה עַל הִיתָר הַטַּלְטוּל שְׁבִמְשִׁנְתָּנוּ. מְקַשֶּׁה הַגִּמְרָא: וְהָא
107 דְּתַנֵּן (ביצה לב), אֵין סוּמְכִין אֶת תְּקִידָתָהּ שְׁאֵין שׁוּלִיָּה יִשְׂרִים בְּכַפְקַעַת
108 – וְחִתִּיתָ עֵץ בְּיוֹם טוֹב, מִשּׁוּם מוֹקְצָה, וְכֵן הָיָה בְּדִלְתָּהּ, שְׁאֵין לְסוּמְכָה
109 בְּכַפְקַעַת. אִיךְ תִּתְיָשֵׁב מִשְׁנָה זֶה עִם מִשְׁנָתָהּ, וְהָא בְּכַפְקַעַת, שְׁעוּמִדָּת
110 לְחִסְקָה, דְּכִיּוֹם טוֹב שְׁהַבְעָרָה מוֹתֵרָת, דְּבָרֵי שְׁמִלְאכְתּוֹ לְהִיתָר הוּא,
111 וְאִסְרָה מִשְׁנָה זֶה לְטַלְטֵלָה אִף לְצוּרֵךְ גּוֹפֵה, אֶלְמָא – וּמוֹכַח, שְׁדָבָר
112 שְׁמִלְאכְתּוֹ לְהִיתָר, בֵּין לְצוּרֵךְ גּוֹפֵה וּבֵין לְצוּרֵךְ מְקוּמוֹ אִסְרוּ, וְלֹא
113 כְּמִשְׁנָתָהּ.

מתרצת הגמרא: הָתָם, בבקעת, אכן היה לנו להתיר את טלטולה לפי שמלאכתה להיות, אך מֵאִי מַעֲמָא אסרנו, בִּין דְּבִשְׁבַת שהבערה אסורה, הבקעת דְּכָר שְׁמֻלֵּאכְתּוּ לְאִיסוּר הוּא, ואסורה בטלטול, לכך גזרו גְזִירָה שלא לטלטלה אף ביום טוב, אִטּוּ – משום שְׁבַת, שאם נתיר לטלטלה ביום טוב יבואו להתיר אף בשבת.

ממשיכה הגמרא לברר: וְכִי תֵימָא, שהגם שבשבת הבקעת מלאכתה לאיסור, מכל מקום שְׁבַת גּוֹפִיָּה תִישְׁתַּרִי – בשבת עצמה תותר בטלטול לסמוך בה את הקדירה והדלת, דְּהָא דְּכָר שְׁמֻלֵּאכְתּוּ לְאִיסוּר, לְצֻדָּה גּוֹפִי וּלְצֻדָּה מְקוֹמוֹ שְׂרִי, וכיון שאף בשבת מותר הטלטול, אין לאסרו ביום טוב גזירה משום שבת. אין להקשות כן, משום דְּהֵי מִילִי – שדין זה שמותר לטלטל דבר שמלאכתו לאיסור, אינו אלא הֵיכָא דְּאִיכָא – היכן שיש תּוֹרַת [–חשיבות] כְּלִי עֲלִיו, אבל הֵיכָא דְּלִיכָא – היכן שאין תּוֹרַת כְּלִי עֲלִיו, כבקעת זו, שאינה אלא חתיכת עץ, לֹא.

הגמרא מקשה על מה שביארה שגזרו יום טוב משום שבת: וּמִי גְזָרִין – וכי אנו גוזרים איסור ביום טוב משום שבת, וְהֵתֵּן (ביצה לה), מְשִׁילִין [–משליכים] פִּירִית השטוחים על הגג ליבשם, ועלולים להתקלקל מחמת הגשמים, דְּרָךְ אֲרוּבָה – חור שבג, בְּיוֹם טוֹב, שאין זו טירחה מרובה, שגופלים מאליהם ואינו מגביהם, אֲכָל לֹא בִשְׁבַת החמורה, שבה לא התירו. הרי שאף דבר שבשבת אסור לעשותו, מכל מקום ביום טוב מותר, ולא גזרו ביום טוב משום שבת.

הגמרא חוזרת להעמיד דבריה, ומקשה על המקשן: וּמִי לֹא גְזָרִין – והאם אפשר לומר כדברך שלא גזרנו, וְהֵתֵּן (שם לה), אִין בִּין יוֹם טוֹב לְשַׁבַּת אֵלָא אוּכַל נֶפֶשׁ בְּלָבָד, המותר ביום טוב ולא בשבת, אבל בשאר הדברים אין חילוק ביניהם, שאף במה שנראה להתיר ביום טוב, גזרו בו משום שבת. נמצא שיש סתירה בין המשניות האם גזרו לאסור ביום טוב משום שבת.

רב יוסף מתרץ את סתירת המשניות: אָמַר רב יוֹסֵף, לֹא קִשְׁיָא, הָא – משנת אין בין יום טוב לשבת, הסוברת שכל שאסור בשבת גזרו לאוסרו אף ביום טוב, בשיטת רבי אֱלִיעֶזֶר היא, שלא התיר שום איסור ביום טוב מלבד אוכל נפש, ואף לצורך הצלת ממון, וְהָא – ומשנת משילין המתירה לטרוח לצורך הצלת ממון, בשיטת רבי יְהוֹשֻעַ היא, שהתיר לטרוח לצורך הצלת ממון. והיכן שנויה מחלוקתם זו, דְּתַנְיָא, אוֹתוּ וְאֵת בְּנוֹ, שאסרה התורה (ויקרא כב כח) לשוחטם ביום אחד, שְׁנַפְלִי לְבָדוֹ, וחושש שימותו, ואם מעלה את שניהם ביום טוב נמצא טורח באחד מהם שלא לצורך כיון שאסור לשחוט שניהם ביום אחד, רבי אֱלִיעֶזֶר אומר, מַעֲלָה אֵת הָרִאשׁוֹן

עַל מִנֵּת לְשׁוּחְטוֹ לצורך יום טוב, ואחר שהעלהו אכן צריך לְשׁוּחְטוֹ, שנמצא שטרח לצורך יום טוב, וְהֵשֵׁן, שנאסר עליו לשוחטו היום, לא יעלנו מפני הטירחה, אלא עוֹשֶׂה לוֹ פְּרָנָסָה – נותן לו כל צרכיו בְּמְקוֹמוֹ, בְּשָׂבִיל שְׂלֵא יָמוּת. רבי יְהוֹשֻעַ אומר, מַעֲלָה אֵת הָרִאשׁוֹן עַל מִנֵּת לְשׁוּחְטוֹ, ואחר שהעלהו אינו שׁוּחְטוֹ, וּמַעֲרִים – שאומר לכל רואה שנמלך לשחוט השני שמא הוא מובחר יותר, וּמַעֲלָה אֵת הַשְּׁנִי, רָצָה זֶה שׁוּחְטוֹ, רָצָה זֶה שׁוּחְטוֹ – שוחט אחד מהם, איזה שיבחר. הרי שרבי אליעזר לא התיר טירחה ביום טוב מפני הפסד ממון, ויש לומר שהתנא ששנה שאין בין יום טוב לשבת אלא אוכל נפש בלבד, סובר כמותו. ורבי יהושע מתיר טירחה ביום טוב מפני הפסד ממון, ויש לומר שהתנא שהתיר להשיל פירות ביום טוב שמא יתקלקל, ואסר בשבת, סובר כמותו.

הגמרא דוחה את רב יוסף שתלה מחלוקת המשניות במחלוקת רבי אליעזר ורבי יהושע: מֵמַאי שִׁישׁ לַתְּלוֹת מחלוקתם זו בזו, דִּילְמָא עַד כָּאֵן לֹא קָאָמַר רבי אֱלִיעֶזֶר הָתָם, שאסור להעלות השניה, אֵלָא דְּאִפְשָׁר לְפָרְנָסָה – לתת לה מזון בתוך הבור גם בלי העלאתה, ואין כאן הפסד ממון ולכך אסר להעלותה, אֲכָל הֵיכָא דְּלֹא אִפְשָׁר לְפָרְנָסָה – להציל הממון על ידי פרנסה, כבמשנת משילין, שאם לא ישיל הפירות מהגג, יפסדו, ואין להם תקנה באופן אחר, לֹא אסר. אִי נָמִי אפשר לדחות את דברי רב יוסף, שַׁעַד כָּאֵן לֹא קָאָמַר רבי יְהוֹשֻעַ הָתָם שמותר להעלות שניהם אף שיש טורח בדבר, אלא מפני דְּאִפְשָׁר לַעֲשׂוֹת זאת בְּהֶעֱרָמָה, שכאילו נמלך ורוצה לשחוט דווקא את השני לצורך יום טוב, וכשמעלהו אינו מוכח שמתכוין להציל ממנו, אלא נראה שעושה לצורך יום טוב, אֲכָל הֵיכָא דְּלֹא אִפְשָׁר בְּהֶעֱרָמָה, שניכר לכל שמשילין הפירות לבית כדי להציל ממון, שהרי אין אופן שיוכל להערים שיראה כמלאכת היתר, לֹא התיר רבי יהושע, כי מוכח שאינו לצורך יום טוב, ויזילולו באיסור יום טוב. ואם כן אין הכרח שמשנת משילין ומשנת אין בין יום טוב לשבת תלויות במחלוקת רבי אליעזר ורבי יהושע, וחזרה הקושיא כיצד ניישב הסתירה.

רב פפא מתרץ את הסתירה באופן אחר: אֵלָא אָמַר רב פָּפָא, לֹא קִשְׁיָא, הָא – משנת אין בין יום טוב לשבת, הסוברת שכל שאסור בשבת גזרו אף ביום טוב, בשיטת בֵּית שְׁמַאי היא, וְהָא – ומשנת משילין, המתירה ביום טוב, בשיטת בֵּית הַלֵּל היא. והיכן שנויה מחלוקתם, דְּתַנְן (ביצה יב), בֵּית שְׁמַאי אומרים,

שבת דף כד עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום שני) קנה

ואמר: אית לי נמי – יש לי די כרים אף לאורחים. אמר ליה רבא, 58
גלית דאדעתך? – גלית דעתך? דכרבה סבירא לך, שכלי שמלאכתו 59
להיתר אסור טלטלו מחמה לצל, אך מכיון שאין הלכה כמותו, 60
לפיכך, לבולי עלמא שרי – לכל העולם מותר לטלטל מחמה לצל 61
ככל כלי שמלאכתו להיתר, אך לדידך אסיר – לך אסור, שאתה 62
סובר כרבה. 63
הגמרא דנה בדין טלטול מטאטא: אמר רבי אבא, אמר רבי תינא 64
בר אשי, אמר רב, מכבדות – מטאטאים – של מילתא – העשויות 65
מבגדים, ומכבדים בהן השולחן, ומלאכתן להיתר, ומותר למלטלן 66
בשבת. אבל של תמרה – העשויות מענפי עץ תמר, ומכבדים בהן 67
את הבית, ומלאכתן לאיסור, לא הותר טלטולן, וכפי שיבואר להלן. 68
רבי אלעזר אומר, אף של תמרה מותר. 69
שואלת הגמרא: במאי עסקינן – באיזה טלטול עוסקת מחלוקתם, 70
אילימא – אם נאמר בלצורך גופו ולצורך מקומו, הרי יקשה, וכי 71
בהא לימא רב – בזה יאמר רב שבשל תמרה לא, והא רב כרבא 72
סבירא ליה, שכלי שמלאכתו לאיסור מותר לטלטלו לצורך גופו 73
ומקומו. אלא בהכרח לומר, שמחלוקתם בטלטול מחמה לצל, אך 74
אף זה קשה, וכי בהא לימא – בזה יאמר רבי אלעזר אף של תמרה 75
מותר, והרי הכל מודים שכלי שמלאכתו לאיסור אסור לטלטלו 76
מחמה לצל. מתרצת הגמרא: לעולם נעמיד דבריהם במחמה לצל, 77
ושלא יקשה על דברי רבי אלעזר, אלא – אמור בשמועה זו וכן 78
אמר רבי אלעזר, שאף רבי אלעזר אמר שמכבדות של מילתא מותר 79
לטלטלן מחמה לצל ושל תמרה אסור, ואכן הוא לא נחלק על רב. 80

משנה

המשנה מבארת דין טלטול שבדי כלים בשבת: כל הכלים הנימליין – 82
שמותר לטלטלם בשבת, שנתבאר דיניהם במשניות הקודמות, אם 83
נשברו, שברייהן נימליין – מותר לטלטלם עמהן, וכלכל שיהיו – 84
שיהיו השברים עושין – ראויים לעשות בהם מעין מלאכה – כל 85
מלאכה שהיא, ואף שאינה מעין המלאכה הראשונה של הכלי 86
השלם, שרק אז תורת כלי עליהם ומותרים בטלטול, וכגון בשברי 87
עריכה – קערה שלשים בה את הבצק, שמותר לטלטלם אף אם 88
ראויים רק לבסות בהן את פי הקבית, ושברי כלי זבוכית שיוצקים 89
לתוכם שמן או משקה אחר, שמותר לטלטלם אף אם ראויים רק 90
לבסות בהן את פי הפך – כלי לשמן. 91
המשנה מביאה דעה החולקת בזה: רבי יהודה אומר, מותר אמנם 92
לטלטל שבדי כלים, אך בלבד שיהיו עושין – ראויים לעשות בהם 93
מעין מלאכתן הראשונה דווקא, והיינו בשברי עריכה שצריך שיהיו 94
ראויים לצוק לתוכן מקפה – תבשיל או מרק עבה, ושברי כלים של 95
זבוכית, צריך שיהיו ראויים לצוק לתוכן שמן כפי שעושים בכלי 96
הזבוכית עצמם, אך אם הם ראויים רק למלאכה אחרת, אסורים 97
בטלטול. 98

גמרא

הגמרא מבארת באיזה אופן נחלקו תנא קמא ורבי יהודה: אמר רב 100
יהודה, אמר שמואל, המחלוקת במשנתו היא רק בשנשברי הכלים 101
מערב שבת, שכבר מערב שבת לא היו ראויים למלאכתם 102
הראשונה, דמר – שרבי יהודה קבר, אם ראויים לעשות בהם מעין 103
מלאכתן הראשונה בהיותם כלי שלם, אין – אכן מותר לטלטלם, 104
כיון שבאופן זה לא הוקצה, אך אם ראויים לעשות רק מעין מלאכה 105
אחרת לא, שכיון שנשברו מערב שבת והשתנו מהמלאכה הראשונה 106
למלאכה אחרת, אף שמלאכה זו חשובה היא, אין שם כלי עליהם 107
עד שישתמשו בהם או עד שיחדום אותה מלאכה אחרת, וכיון 108
שעדיין לא עשו כן, אין עליהם תורת כלי, ונחשבים כאבנים ואסורים 109
בטלטול. ומר – ותנא קמא קבר, שאפילו אם ראויים לעשות בהם רק 110
מעין מלאכה אחרת מותר לטלטלם, כיון שלא הוקצה הואיל וראויים 111

המשך בעמוד קעו

אין מוציאין את הקמן ואת הלולב ואת ספר תורה לרשות הרבים 1
ביום טוב, שאין זה צורך אוכל נפש, ובית הלל מתירין, שמתוך 2
שהותרה הוצאה לצורך אוכל נפש, הותרה אף שלא לצורך אוכל 3
נפש. ואם כן, לבית הלל, כשם שהוצאה שלא לצורך אוכל נפש 4
מותרת מן התורה ביום טוב, כך בטלטול שלא לצורך אוכל נפש לא 5
גזרו לאוסרו ביום טוב כבשבת, והם ששנו משנת משילין המתירה 6
לטרוד בטלטול פירות ביום טוב, אף שאינו לצורך יום טוב. אך לבית 7
שמאי, לא הותר ביום טוב יותר מבשבת אלא צורך אוכל נפש בלבד, 8
ומשנת אין בין שבת ליום טוב, כבית שמאי. וכיון שלדעתם לא 9
הותרה הוצאה שלא לצורך אוכל נפש, כך יש לגזור גם על טלטול 10
שלא לצורך אוכל נפש, ואף כשיש הפסד ממון, כגון בהשלכת 11
הפירות מן הגג. וכן המשנה האוסרת אף ביום טוב טלטול הבקעת, 12
בית שמאי היא. 13

הגמרא מקשה על תירוצו רב פפא: אימר דשמעת להו – כל מה 14
ששמעת לבית שמאי, אינו אלא שהשוו יום טוב לשבת לאסור 15
הוצאה לרשות הרבים, אבל מלטול ביום טוב שלא לצורך באותה 16
רשות, כגון להשליך את הפירות, מי – וכי? שמעת להו שסוברים 17
לאסור. מתרצת הגמרא: וכי מלטול גופיה – עצמו, מה שגזרו עליו 18
לאו – וכי לא? משום הוצאה דהא, שלא גזרו לאסור טלטול, אלא 19
בגדר לאיסור הוצאה, שחתולת הוצאה על ידי טלטול, וכשלא 20
יטלטל ממילא לא יוציא. וכיון שכן, אם יזלו לאיסור טלטול 21
ויתירוהו ביום טוב יותר מבשבת, יבוא לזלזל אף בהוצאה. 22

הגמרא חוזרת לדון במחלוקת (לעיל ע"א), בענין כלי שמלאכתו לאיסור 23
לצורך מקומו. אומרת הגמרא: ואף רב סבר לה להא דרבא שצורך 24
מקומו כצורך גופו, ומותר לטלטל כלי שמלאכתו לאיסור לצורך 25
מקומו. דאמר רב, טלטול מר – מעדר, שמלאכתו לאיסור, שלא 26
יגנב, והו מלטול שלא לצורך, ואסור. ויש לדייק, דמעבא – 27
שהטעם שאסר, אינו אלא שמלטלו רק בכדי שלא יגנב, אבל 28
לצורך גופו ולצורך מקומו, מותר, וכדברי רבא. 29

מקשה הגמרא: איני – האם אכן כך היא דעת רב, והא מעשה היה 30
שרב כהנא איפלע לבי רב – הודות לבית רב בשבת, ואמר רב, 31
איתו ליה שותא לכהנא ליתוב עליה – דביאו מצודה, שמלאכתה 32
לאיסור, לרב כהנא, לשבת עליה. ויש לדייק בדבריו, לשם מה 33
הוצרך לפרש שהטלטול הוא לצורך ישיבה על הכלי, לאו למימרא 34
– האם לא בא לומר, דרב רב שמלאכתו לאיסור, כאותה מצודה, 35
דווקא לצורך גופו אין – כן, מותר לטלטלו, כגון לשבת עליו, אבל 36
לצורך מקומו, לא, והרי זה סותר משמעות דבריו בענין מעדר, 37
שמותר לטלטלו אף לצורך מקומו. 38

מתרצת הגמרא: לא כך היה המעשה, אלא הכי אמר להו רב, שקולו 39
שותא מקמי כהנא – טלו המצודה מלפני רב כהנא, לפנות לו מקום, 40
שכלי שמלאכתו לאיסור מותר לטלטלו לצורך מקומו, כדברי רבא. 41
מתרצת הגמרא תירוצו נוסף: ואי בעית אימא, אכן רב אמר שיתלה 42
לצורך גופה לישיבת רב כהנא עליה, אך הָתָם במעשה ההוא, מחמה 43
לצל הנה, כלומר, המצודה היתה מונחת במקום שעלולה להנזק, 44
ומקום רב כהנא היה משומר, וכדי שלא יסבור שאומר לטלטלה רק 45
כדי שלא תנזק, ויטעו להיתר טלטול כלי שמלאכתו לאיסור מחמה 46
לצל, לכך הוצרך לפרש שהטלטול הוא לצורך גופה, לישיב עליה. 47

הגמרא מביאה מעשה בענין מחלוקת רבה ורבא, לגבי טלטול כלי 48
שמלאכתו להיתר מחמה לצל: רב מרי בר רחל, הנה ליה תהיא פי 49
סדיותא בשמשיא – היו לו כרים של גֶבֶד המוטלים בחמה, שהם 50
כלים שמלאכתם להיתר. אָתָא לקמיה דרבא – בא רב מרי לפני 51
רבא, אמר ליה רב מרי לרבא, מהו למלטולינהו – האם מותר 52
לטלטלם למקום הצל. אמר ליה רבא, שרי – מותר. ורבא שישטנו 53
שכלי שמלאכתו להיתר מותר לטלטלו מחמה לצל. אמר רב מרי 54
לרבא, אית לי אחרניא – יש לי כרים אחרים, ואלו אינם נצרכים לי 55
לגופם. השיב לו רבא: הוּו – ראויים הם לאורחין שידמנו לביתך, 56
ואם כן נצרכים הם לגופם, ומותר לך להביאם לצל. חזר רב מרי 57

1 הם לאינו מלאכה, **אָבֵל** אם נִשְׁכְּרוּ בַשֶּׁבֶת, לְדַבְּרֵי הַכֵּל מוֹתְרִין
2 השברים בטלטול, אפילו אינם ראויים לעשות בהם מעין מלאכתם
3 הראשונה, הוֹאִיל וּמוֹכְנִין היו השברים למלאכה בכניסת שבת עַל
4 גִּבִּי אֲחֵיהֶן – אגב הכלי הגדול שהיו מחוברים אליו, לכן מוֹתֵר
5 לטלטלם בשבת זו.

6 רב זוטראי מקשה על דברי שמואל: מוֹתֵיב [מקשה] רַב זוטראי,
7 שנינו בברייתא, מְסִיקִין בְּכָלִים – מותר להבעיר את התנור בכלים
8 שלמים ביום טוב, כיון שראויים הם לטלטל, וְאִין מְסִיקִין בַּשֶּׁבֶר
9 כְּלִים – אסור להבעיר שברי כלים ביום טוב, מפני שהם מוקצים
10 ואסורים בטלטול. ויש לברר, דִּנְשַׁבְּרוּ אֵילִימָא – אימתי נשברו כלים
11 אלו שבהם דיברה הברייתא, אֵילִימָא – אם נאמר דִּנְשַׁבְּרוּ מַעֲרַב יוֹם
12 מוֹב, הרי שברי כלים אלו עֲצִים בְּעָלְמָא נִינְהוּ – הם רק עצים
13 העומדים להסקה מאתמול, ומפני מה אסרה הברייתא לטלטלם
14 לצורך הבערתם, אֵלָא לֹא – אלא ודאי מדובר כשנשברו ביום טוב
15 עצמו, וְקִתְנֵי – ומכל מקום שנינו בברייתא שְׂמִיקִין בְּכָלִים וְאִין
16 מְסִיקִין בַּשֶּׁבֶר כְּלִים, ולא התירה הברייתא לטלטל שברי כלים
17 להבעירם מטעם שהיו מוכנים בכניסת יום טוב אגב הכלי הגדול
18 שהיו מחוברים אליו, אלא כיון שאז לא היו עומדים להסקה, נחשבים
19 לכלי חדש שנולדה ונתחדשה בשבת הכנתו למלאכה, ואסורים,
20 וקשה לדברי שמואל שאמר שמוותרים לדברי הכל.

21 הגמרא מתקנת את לשון השמועה שנאמרה בשם שמואל: אֵלָא אִי
22 אֵיתֵר הָבִי אֵיתֵר – אם נאמרה שמועה בשם שמואל בענין
23 המחלוקת במשנה בשברי כלים, על כרחך כך נאמרה, אִמֵּר רַב
24 יְהוּדָה, אִמֵּר שְׂמוּאֵל, הַמְחַלְקֵת שבמשנתנו היא רק כְּשֶׁנִּשְׁכְּרוּ
25 הַכְּלִים בַּשֶּׁבֶת, דָּמֵר – שתנא קמא סָבֵר, שְׂמוּכֵן הוּא – שברי הכלים
26 עודם מוכנים למלאכה כל שהיא, ולכן אף שאינם ראויים למלאכה
27 הראשונה, מותר לטלטלם בשבת, וְיָמֵר – ורבי יהודה סָבֵר, שְׂנוּלָד
28 הוּא – שברי הכלים לא היו מוכנים למלאכה זו מאתמול, אלא
29 הכנתם לכך נולדה ונתחדשה בשבת, ולכן צריך שיהיו ראויים
30 לעשות בהם מעין המלאכה הראשונה שלה היו מוכנים מבעוד יום
31 כדי להתיר לטלטלם, ואם אינם ראויים לכך, אף אם ראויים הם
32 למלאכה אחרת, אסור לטלטלם בשבת, אֲבָל אם נשברו הכלים
33 מַעֲרַב שַׁבָּת, לְדַבְּרֵי הַכֵּל שבריהם מוֹתְרִין אף אם אינם עושים מעין
34 מלאכתם הראשונה, הוֹאִיל וְהִיכְנוּ לְמַלְאכָה אחרת מִבְּעוֹד יוֹם.
35 הגמרא מביאה מחלוקת לגבי הבערה בכלים ובשברי כלים ביום טוב:

36 תַּנִּי חָדָא – שנינו בברייתא אחת, מְסִיקִין בְּכָלִים שלמים ביום טוב,
37 וְאִין מְסִיקִין בַּשֶּׁבֶר כְּלִים ביום טוב. וְתַנְיָא אֵידֵךְ – ושנינו בברייתא
38 אחרת, כִּשְׁם שְׂמִיקִין בְּכָלִים שלמים ביום טוב, כֵּךְ מְסִיקִין בַּשֶּׁבֶר
39 כְּלִים ביום טוב. וְתַנְיָא אֵידֵךְ – ושנינו בברייתא נוספת, אִין מְסִיקִין
40 ביום טוב, לֹא בְּכָלִים וְלֹא בַּשֶּׁבֶר כְּלִים.

41 הגמרא מבארת מי החולקים בזה: הָא – הברייתא הראשונה
42 שהתירה להסיק בכלים ביום טוב ואסרה להסיק בשברי כלים,
43 נשנתה כדעת רַבִּי יְהוּדָה המתיר לטלטל כלים לכל צורך, אך אסור
44 לטלטל דבר מוקצה ודבר הנולד, ולכן התירה לטלטל כלים
45 ולהסיקם, שהרי אינם מוקצים אלא מוכנים להשתמש בהם, אך
46 אסרה לטלטל שברי כלים ולהסיקם כיון שהכנתם [לתשמיש] זה
47 ולשאר תשמישים שראויים להם עתה] נולדה ביום טוב, וְהָא –
48 הברייתא השנייה, שהתירה לטלטל גם שברי כלים ולהסיקם, נשנתה
49 כדעת רַבִּי שְׂמַעוֹן שמלבד שמתיר לטלטל כלים לכל צורך, גם אינו
50 אוסר לטלטל דבר מוקצה ונולד, וְהָא – הברייתא השלישית, שאסרה
51 לטלטל אפילו כלים שלמים ולהסיק בהם, נשנתה כדעת רַבִּי נְחֶמְיָה
52 שאמר שאין לטלטל כלים אלא לצורך תשמיש המיוחד להם,
53 והבערת הכלים אינו תשמיש המיוחד להם, ואם אוסר לטלטל כלים
54 אף שהם ראויים לאותה מלאכה, כשאינו מטלטלם לתשמישם
55 המיוחד להם, כל שכן שאוסר לטלטל שברי כלים שיש בהם איסור
56 נולד וכסברה רבי יהודה, ולכן אסור לטלטלם לצורך זה.

57 הגמרא מביאה שתי הלכות שאמר רב נחמן בענין כלים שנשנתה

58 תשמישם: אִמֵּר רַב נְחֶמְיָה, הֲנִי לִיכְנֵי דְאִישְׁתִּיּוֹר מְכַנְיָא – לבנים
59 שנשאר לאדם ממה שהכין לצורך בניינו, לאחר שהשלים את
60 מלאכת הבנין, שְׂרִי לְטַלְטְלֵיהוּ – מותר לטלטלן בשבת, דְּחִזּוּ
61 לְמוֹנָא עֲלֵיהוּ – שכיון שמעתה אינן עומדות עוד לצורך בנין, הן
62 ראויות ועומדות לישב עליהן, ויש עליהן תורת כלי. אך אם שְׂרִינְהוּ
63 – סידרן בערימה זו על גב זו, גילה בזה דעתו, שְׂרִי אֲכַצְיָנְהוּ –
64 הקצה וייחד אותן לצורך בנין אחר, ואסור לטלטלן בשבת.

65 הלכה נוספת שאמר רב נחמן בשם שמואל: אִמֵּר רַב נְחֶמְיָה, אִמֵּר
66 שְׂמוּאֵל, חֲתִיכַת חֶרֶס קָמְנָה שנשברה מכלי, מוֹתֵר לְטַלְטְלָא אותה
67 בַּחֲצֵר בשבת, מפני שכלים מצויים בחצר, וחֲתִיכַת החרס ראויה
68 לכסותם, ולכן תורת כלי עליה, אֲבָל בַּכְּרַמְלִית לֹא, מפני שאין
69 מצויים בה כלים לכסותם ואין חֲתִיכַת החרס ראויה שם לכלום.

70 רב נחמן עצמו חולק ומתיר יותר משמואל: וְרַב נְחֶמְיָה דִּידֵיהּ אִמֵּר –
71 ורב נחמן מדעתו אמר, שְׂאִפְּלֵי בַּכְּרַמְלִית מותר לטלטל את חֲתִיכַת
72 החרס, שכיון שאינה רשות הרבים, מצוי שאנשים באים ומתיישבים
73 בה, וממילא אף שם מצוי דבר מיוחד כגון רוק, שחֲתִיכַת החרס
74 ראויה לכסותו, אֲבָל בַּרְשׁוּת הָרַבִּים לֹא, שאין אנשים מתיישבים
75 שם, ואין חֲתִיכַת החרס ראויה שם לכלום.

76 דעה שלישית בזה: וְרַבָּא אִמֵּר, שְׂאִפְּלֵי בַּרְשׁוּת הָרַבִּים מותר
77 לטלטל את חֲתִיכַת החרס, שכיון שראויה לשתמש בחצר ונחשבת
78 כלי, אין שם כלי פוקע ממנה אף בהיותה ברשות הרבים.

79 מוסיפה הגמרא: וְאִידֵּא רַבָּא לְטַעְמֵיהּ – והלכה זו שאמר רבא,
80 לשיטתו אמרה, דְּרַבָּא הֵוָה קְאָזִיל בְּרִיתָקָא דְּמַחֲזָא – שרבא היה
81 הולך ברשות הרבים הקרויה 'ריתקא' שבעיר מחזא, אֲתוּסְפֵּי
82 מְסִאנֵיהּ מִינָּה – ונתלכלכה נעלו בטיט, אֲתָא שְׂמַעִיהּ – בא שמשו,
83 שְׂקָל חֲסָפָא וְקָא מַכְפֵּר לִיהּ – נטל חֲתִיכַת חרס וקינח בה את הטיט.
84 רְמוּ בֵּיהּ רַבְּנֵן קָלָא – צעקו עליו החכמים שראו מעשיו, מדוע אתה
85 מטלטל את שבר החרס ברשות הרבים. אִמֵּר רבא, לֹא מִסְּתַתֵּיָא דְלֹא
86 גְמִירָא – לא דיים לחכמים הגוערים שלא למדו מה אסור ומה מותר,
87 וטעו בהלכה זו, אלא מִיְגְמֵר נְמִי מְגִמְרֵי – גם מלמדים הם את
88 הטעות שבידם לאחרים. ממשיך רבא לבאר את טעם ההיתר: הרי
89 אֵילוּ בַּחֲצֵר הָוִיא – אם היה חרס זה בחצר, מִי לֹא הֵוָה חוֹיָא לְכַפּוֹי
90 בֵּיהּ מִנָּה – וכי לא היה ראוי לכסות בו כלי, ואם כן הָכָא נְמִי חוֹיָא
91 לְדִידִי – גם כאן ברשות הרבים ראוי הוא לעבורי לקנח בו, ולכן מותר
92 לטלטלו.

93 הגמרא מביאה הלכה אחרת בענין כלי שנשבר: אִמֵּר רַב יְהוּדָה,
94 אִמֵּר שְׂמוּאֵל, מְגוּפַת חֲבִית שְׁנִכְתְּתָה – כיסוי של חבית, שנשברה
95 החבית שהוא מכסה אותה, מוֹתֵר לְטַלְטְלָא את הכיסוי ואת שברי
96 החבית בַּשֶּׁבֶת, כיון שבין הכיסוי ובין שברי החבית ראויים לכסות
97 בהם כלים.

98 הגמרא מביאה ראייה לכך מברייתא: תַּנְיָא נְמִי הָבִי – שנינו כן
99 בברייתא כדברי שמואל, מְגוּפַת שְׁנִכְתְּתָה – כיסוי של חבית,
100 שנשברה החבית שהוא מכסה אותה, הִיא – המגופה וּשְׁבָרֶיהָ של
101 החבית, מוֹתֵר (למַלְטָלָה) [לְטַלְטְלָא] בַּשֶּׁבֶת. ומכל מקום לֹא יִסְפוּת
102 מְגוּפָה שְׂכָר – לא יתכן ויסיר בליטות ועוקצים של אחד משבריה
103 ויחליקה, כִּדִּי לְכַפּוֹת כֵּה אֵת הַכֵּל וְכִדִּי לְכַפּוֹת כֵּה את פְּרָעִי [רגלי]
104 הַמְּגוּפָה, שבכך גומר עשיית כלי, ועובר על מלאכת 'מכה בפטיש',
105 מסיימת הברייתא: וְאִם וְרַקָּה – זרק את מגופת חבית זו בְּאֶשְׁפָּה,
106 אֲסוּר לטלטלה, כיון שבזריקתה ביטל ממנה תורת כלי.

107 רב פפא מקשה על הסיפא של הברייתא: מִתְּקִיף לָהּ רַב פָּפָא –
108 הקשה רב פפא על ההלכה האחרונה שבברייתא, שהזרק כיסוי של
109 חבית נאסר הכיסוי בטלטול, אֵלָא מַעֲתָה – לדברי הברייתא, וכי אם
110 וְרִיק לִיהּ לְגַלְמִיָּה – זרק את בגדו בשבת לאשפה, הָבִי נְמִי דְאֲסוּר
111 – גם בזה תהיה ההלכה שאסור לטלטלו, הרי ודאי בטלה דעתו אצל
112 כל אדם שאינם זורקים בגדיהם, ואם כן אף כאן בזרק כיסוי של
113 חבית יש לומר כך.

114 רב פפא מתיר את דברי הברייתא: אֵלָא אִמֵּר רַב פָּפָא,